



„BREXITIKS VALMISOLEKU KONTROLLNIMEKIRI“ ÜHENDKUNINGRIIGIS TEGUTSEVATELE ÄRIÜHINGUTELE

August 2020



PEATE OLEMA VALMIS 1. JAANUARIKS 2021



Ühendkuningriigi otsus lõpetada osalemine ELi ühtsel turul ja tolliliidus ning inimeste, kaupade ja teenuste vaba liikumine alates 31. detsembrist 2020 tähendab, et alates sellest kuupäevast muutub mõlema poole ettevõtete jaoks märkimisväärselt ELi ja Ühendkuningriigi suhe.

Need muutused on vältimatud olenemata ELi ja Ühendkuningriigi käimasolevate läbirääkimiste tulemusest ning võivad suurendada ettevõtetele juba praegu COVID-19 puhangust tulenevat survet.

Kontrollnimekiri aitab Ühendkuningriigis tegutsevatel ELi äriühingutel ja/või ELis tegutsevatel Ühendkuningriigi äriühingutel kontrollida oma valmidust 1. jaanuariks 2021.

Selles esitatakse ülevaade peamistest valdkondadest, milles toimuvad igal juhul muutused alates 1. jaanuarist 2021, olenemata sellest, kas tulevases majandus- ja julgeolekupartnerluses jõutakse kokkuleppele või mitte. Selles käsitletakse kõige sagedamini esinevaid probleeme ja seda ei tohiks pidada ammendavaks.

Täiendavaid suuniseid leiate komisjoni teatisest „Muutusteks valmistumine“⁽¹⁾ ning komisjoni talituste avaldatud valdkondlikest sidusrühmade valmisolekuteadetest, mis on saadaval järgmisel aadressil:

https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/getting-ready-end-transition-period_et#readiness-notice.

On väga oluline, et kõik äriühingud valmistuks neiks ulatuslikeks ja mastaapseteks muutusteks ning et nad teeksid kõik vajalikud otsused ja võtaksid kõik vajalikud haldusmeetmed enne 31. detsembrist 2020.

⁽¹⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „Muutusteks valmistumine. Teatis valmisoleku kohta seoses Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi vahelise üleminekuperioodi lõppemisega“, COM(2020) 324 final, 9. juuli 2020, https://ec.europa.eu/info/publications/getting-ready-changes-communication-readiness-end-transition-period-between-european-union-and-united-kingdom_et.

KAUBAVAHEATUS ⁽²⁾



Importija/eksportija kohustused

ELi õiguse kohaselt on ettevõtjal erinevad kohustused olenevalt sellest, milline on tema roll tarneahelas (kas ta on tootja, importija, hulgimüüja vms).

Alates 1. jaanuarist 2021 saavad ELi ettevõtjatest, kes praegu ostavad kaupa Ühendkuningriigist ja lasevad selle ELi turule, importijad ning praegu tooteid Ühendkuningriigis müüvatest ettevõtjatest eksportijad. See tähendab, et nad peavad täitma kohaldatavatest liidu normidest tulenevaid uusi kohustusi.

- Kas ma olen teadlik kohaldatavatest liidu normidest tulenevatest eksportija/importija kohustustest, eelkõige kui mul on siiani vähe kogemusi kolmandate riikidega kauplemisel või need puuduvad täielikult?



Tolliformaalsused ja -kontroll ning kaupade kontroll

Alates 1. jaanuarist 2021 hakatakse kohaldama ELi õiguse kohaselt kehtivaid tollieeskirju kõigi Ühendkuningriigist ELi tolliterritooriumile sisenevate ja ka vastassuunas liikuvate kaupade suhtes.

Isegi juhul, kui ELi ja Ühendkuningriigi vahel luuakse ambitsioonikas vabakaubandusala ilma tariifide ja kvootideta ning tagatakse tolli- ja regulatiivkoostöö, kehtivad ELi ja Ühendkuningriigi vahel kaubeldavatele kõigile toodetele kõik regulatiivsetele nõuetele vastavuse kontrollid ning ohutuse, tervise ja muu avaliku korra otstarbelised impordikontrollid.

- Kas ma olen teadlik pärast Brexiti kehtivatest ELi tolliformaalsustest, eelkõige kui mul on siiani vähe kogemusi kolmandate riikidega kauplemisel või need puuduvad täielikult?
- Kas minu tarneahelad on valmis nendest täiendavatest formaalsustest ja menetlustest tulenevateks pikemateks ajavahemikeks?



Päritolureeglid

Alates 1. jaanuarist 2021 peavad äriühingud suutma tõendada kaupade päritolu ELi ja Ühendkuningriigi võimaliku lepingu kohase sooduskohtlemise saamiseks. Päritolunõuetele mittevastavate kaupade suhtes kohaldatakse tollimaksu ka siis, kui ELi ja Ühendkuningriigi vahel sõlmitakse tariifi- ja kvoodivaba kaubandusleping. Mõju avaldub ka ELi ja selle sooduspartnerite vahelisele kaubandusele, sest Ühendkuningriigi tootmispanus (nii materjal kui ka töötlemistoimingud) ei ole liidu kaubanduse sooduskorra alusel enam sooduspäritolu.

- Kas ma olen kursis kauba päritolu tõendamiseks vajalike menetluste ja dokumentidega?
- Kas ma olen nõuetekohaselt kohandanud oma tarnijadeklaratsioone, sh pikaajalise tarnija deklaratsioone?



Käibemaks ja aktsiis

Alates 1. jaanuarist 2021 muutuvad käibemaksu tasumise ja tagasimaksmise alased normid. See kehtib nii kaupade kui ka teenuste puhul. Kui Euroopa Liidu käibemaksuterritooriumile imporditakse Ühendkuningriigist aktsiiskaup (alkohoolsed joogid, tubakatooted jms), siis tuleb tasuda ka aktsiis.

- Kas ma olen kursis asjasse puutuvate käibemaksumenetlustega?
- Kas ma olen võtnud oma tarneahela korraldamisel arvesse pikemaajalisi ajavahemikke, mis tulenevad neist täiendavatest formaalsustest ja menetlustest?

⁽²⁾ Käesolevas jaotises kirjeldatavaid muutusi ei kohaldata ELi ja Põhja-Iirimaa vahelises kaubanduses, mille suhtes kohaldatakse Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll, mis on väljaastumislepingu lahutamatu osa ja mida hakatakse kohaldama alates üleminekuperioodi lõpust koos võimaliku tulevase partnerluslepinguga, kui Põhja-Iirimaa assamblee nõustub neli aastat pärast üleminekuperioodi lõppu protokolliga jätkuva kohaldamisega.



Sertifikaadid, load, märgistus või etiketid

1. jaanuarist 2021 ei kehti toodete liidu turule laskmisel enam Ühendkuningriigi ametiasutuste väljastatud müügiload. See tähendab näiteks, et Ühendkuningriigis välja antud tüübikinnitusega autot ei saa enam ühtsel turul müüa.

Kui ELi õigusaktide kohaselt on vajalik ELi teavitatud asutuse sertifikaat (nt mõne meditsiiniseadme, masina või ehitustootte puhul), ei ole lubatud ühtsel turul müüa tooteid, mille on sertifitseerinud Ühendkuningriigis asuv organ.

Samuti ei vasta liidu turule lastavad tooted, mille märgistusel või etiketil viidatakse Ühendkuningriigis asutatud organitele või isikutele, enam liidu märgistamisnõuetele.

- Kas olen kõik Ühendkuningriigi ametiasutuste ja seal asuvate asutuste välja antud load ja sertifikaadid üle kandnud EL 27 ametiasutustele ja seal asuvatele asutustele või taotlenud uusi lube ja sertifikaate?
- Kas ma olen taganud, et ELi turule lastud toodetel on õiged etiketid ja õige märgistus?



Kemikaalid

Alates 1. jaanuarist 2021 ei kehti Ühendkuningriigis enam ELi kemikaalide registreerimise, hindamise, autoriseerimise ja piiramise eeskirjad (REACH-määrus). Ühendkuningriigis asutatud tootjate registreeringud ELis enam ei kehti.

- Kas ma olen taganud, et minu ained on registreeritud ELis asuva tootja või importija juures või ELis nimetatud isiku juures, kes vastutab selle impordi eest aine ametliku registreerijana?
- Kas ma olen allkasutajana kontrollinud, et minu kasutatavad ained on nõuetekohaselt registreeritud?

TEENUSTE OSUTAMINE

Alates 1. jaanuarist 2021 ei kehti ELis enam load, mille Ühendkuningriigi ametiasutused on välja andnud ELi ühtse turu raamistiku alusel. See on eriti oluline finantsteenuste, transpordi, audiovisuaalmeedia ja energiateenuste valdkonnas.

Liidu turule pääsemiseks peavad Ühendkuningriigis asutatud teenuseosutajad ja spetsialistid tõendama, et nad järgivad eeskirju ja menetlusi ja/või neil on load, mis käsitlevad teenuste ELis osutamist välismaalaste ja/või väljaspool ELi asutatud äriühingute poolt. Need nõuded on sageli sätestatud riiklikus õiguskorras. ELis asutatud teenuseosutajad ja spetsialistid, kes tegutsevad Ühendkuningriigis, peavad tõendama, et vastavad kõigile asjaomastele Ühendkuningriigi eeskirjadele.

- Kas ma olen hinnanud, kas ma pean kasutama Ühendkuningriigis asutatud teenuseosutajate teenuseid / saan seda jätkata?
- Kas minu ettevõtte tugineb Ühendkuningriigi ametiasutuste väljastatud litsentsidele või lubadele? Kas olen taotlenud samalaadset litsentsi või luba EL 27 ametiasutuselt või kandnud Ühendkuningriigi ametiasutuselt saadud litsentsi või loa üle EL 27 ametiasutusele?
- Kas ma olen kontrollinud kliendina, et minu teenuseosutajal on ELis teenuse osutamiseks vajalik litsents või luba?



Finantsteenused

1. jaanuarist 2021 kaotavad kehtivuse kõik load, mille alusel saab osutada teenuseid Ühendkuningriigist ELi. Finantsteenuseid on võimalik Ühendkuningriigist ELi osutada vaid asjaomases liikmesriigis kolmanda riigi teenuseosutaja jaoks kehtestatud eeskirjade alusel.

- ⇒ Kas ma olen hinnanud vajadust/võimalust kasutada Ühendkuningriigi finantsteenuste osutajate teenuseid?
- ⇒ Kui ma tegutsen Ühendkuningriigis, siis kas ma olen kursis finantsteenuste osutamist käsitlevate Ühendkuningriigi normidega?



Lennundus

Alates 1. jaanuarist 2021 ei saa Ühendkuningriigis lube väljastava asutuse poolt reisijate, posti ja/või kaupade kommertsvedude jaoks antud lennutegevusloaga lennuettevõtjad enam Euroopa Liidus lennutransporditeenuseid osutada. ELi lennuettevõtjad ja lennundusohutustunnistuste omanikud peavad tagama ja säilitama vastavuse ELi nõuetele (sh lennuettevõtjatele kehtestatud peamise tegevuskoha ning ELi enamusosaluse ja kontrolli nõuded, samuti ELi lennundusohutuse õigustik).

- ⇒ Kas ma olen kursis kõigi asjakohaste sertifitseerimisnõuetega ja täidan neid?



Autoveoettevõtjad

Alates 1. jaanuarist 2021 kaotavad kehtivuse Ühendkuningriigis asutatud autoveoettevõtjatele antud ühenduse load. Seetõttu ei ole neil enam selle loaga automaatselt kaasnevat õigust pääseda ühtsele turule ehk ELi ettevõtjate õigust teostada reise ja vedada kaupu kogu ELis.

Igal juhul muutuvad veo- ja logistikaettevõtjate jaoks Ühendkuningriigi ja ELi piiril vajalikud formaalsused ⁽³⁾. Piiril nõutavad formaalsused mõjutavad ka autojuhte ja reisijaid ning piirialatöötajaid. See hõlmab inimeste kontrolli piiril: riiki sisenemise ja seal viibimise nõuete täidetuse kontrolli, templi lisamist passi ja vajaduse korral ka viisanõuete täitmise kontrolli.

- ⇒ Kas ma olen kursis kõigi asjakohaste sertifitseerimisnõuetega ja täidan neid?
- ⇒ Kas ma olen võtnud oma tarneahela korraldamisel arvesse pikemaajavaid ajavahemikke, mis tulenevad neist täiendavatest piirikontrollidest ja formaalsustest?



Kutsekvalifikatsioon

Alates 1. jaanuarist 2021 ei ole Ühendkuningriik enam hõlmatud kutsekvalifikatsioonide tunnustamist käsitlevate ELi normidega. Ühendkuningriigi kodanikud (ükskõik kus nad on kvalifikatsiooni omandanud) ja ELi kodanikud, kes on saanud kvalifikatsiooni Ühendkuningriigis, peavad hankima oma kvalifikatsioonile asjaomases liikmesriigis ametliku tunnustuse seal kehtivate kolmanda riigi kvalifikatsioonide tunnustamise suhtes kohaldatavate eeskirjade alusel. Mitmel juhul on see tunnustamise protsess koormavam.

- ⇒ Kas ma olen taganud oma Ühendkuningriigis omandatud kutsekvalifikatsiooni vastastikuse tunnustamise / kas seda on teinud minu töötajad?

⁽³⁾ Välja arvatud Põhja-Iirimaa, mis Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolliga kohaselt jääb järgima teatavaid liidu eeskirju, et Iiri saarel ei oleks tolli- ja piirikontrolli.

ENERGIA



Alates 1. jaanuarist 2021 ei osale Ühendkuningriik enam liidu asjaomastes platvormides, kuid olemasolevaid elektri- ja gaasiühendusi saab endiselt kasutada. Suurbritanniaga loodud ühenduste kaudu elektriga kauplemiseks hakatakse kasutama alternatiivseid tagavaralahendusi ⁽⁴⁾. Need peaksid võimaldama elektrikaubandusel jätkuda, aga mitte sama tõhusalt kui praegu ühtsel turul.

⇒ Kas ma olen kontrollinud, kas minu äritegevus tugineb elektriühendusele Suurbritanniaga, ja olen võtnud vajalikud meetmed uue õiguskeskkonnaga kohanemiseks?

ÄRIÜHINGU- JA TSIVIILÕIGUS



Ühendkuningriigis registreeritud äriühingud

Alates 1. jaanuarist 2021 muutuvad Ühendkuningriigis asutatud äriühingud kolmanda riigi äriühinguteks, keda enam automaatselt ei tunnustata. Nende tunnustamise suhtes hakatakse kohaldama kolmandas riigis asutatud äriühingute jaoks mõeldud riiklikku õigust. Ühendkuningriigis asutatud äriühingute filiaalid, kes tegutsevad ELi liikmesriigis, muutuvad kolmanda riigi äriühingu filiaalideks. Ühendkuningriigi äriühingute liidus asuvad tüdarettevõtjad jäävad põhimõtteliselt ELi äriühinguteks ning nende suhtes kohaldatakse endiselt kõiki asjaomaseid liidu ja liikmesriikide õigusakte.

⇒ Kui minu äriühing on asutatud Ühendkuningriigis, siis kas ma olen kontrollinud oma riiklike õigusaktide alusel, et juhatuse asukoht või peamine tegevuskoht ELis on piisav ELi äriühingu staatuse säilitamiseks?



Lepingud – kohtualluvuse klauslid

Alates 1. jaanuarist 2021 ei kehti enam liidu eeskirjad, mis lihtsustasid üleminekuperioodil kohtuotsuste piiriülest tunnustamist ja täitmist tagamist ELis ja Ühendkuningriigis ⁽⁵⁾. Ühendkuningriigi kohtu tehtud otsuse täitmist ei pruugi enam olla võimalik ELis sujuvalt tagada, nagu seda saab teha praegu.

⇒ Kas olen veel kord kaalunud, kuidas mõjutab Ühendkuningriigi kohtualluvuse valimine minu ärilepinguid?

MUUD ASPEKTID. INTELLEKTUAALOMANDI, DIGITAAL- JA ANDMEÕIGUSED



Kaubamärgid ja disainilahendused, geograafilised tähised ja sordikaitse

Kuigi ELi kehtivate ühtsete intellektuaalomandi õiguste (ELi kaubamärgid, ühenduse disainilahendused, ühenduse sordikaitse ja geograafilised tähised) kaitse jääb väljaastumislepingu kohaselt pärast 1. jaanuari 2021 kehtima, on ELi uute ühtsete õiguste territoriaalne kohaldamisala väiksem, sest Ühendkuningriigis need enam ei kehti ⁽⁶⁾.

⇒ Kas olen astunud vajalikud sammu, et tagada oma intellektuaalomandi õiguste jätkuv kaitse Ühendkuningriigis?

⁽⁴⁾ See ei kehti aga Põhja-Iirimaa ja Iirimaa vaheliste elektriühenduste puhul, sest Põhja-Iirimaa jätkab Iirimaa ja Põhja-Iirimaa käsitleva protokolliga artikli 9 kohaselt osalemist lõimitud ühtsel elektriturul kogu Iirimaa saarel.

⁽⁵⁾ Samuti tuleb meeles pidada, et alates 1. jaanuarist 2021 ei saa Euroopa Liidus elavate tarbijate ja Ühendkuningriigis asutatud kauplemise vaheliste vaidluste kohtuväliseks lahendamiseks enam kasutada ELi vaidluste internetipõhise lahendamise platvormi.

⁽⁶⁾ Kehtivad ühtsed õigused on Ühendkuningriigis kaitstud väljaastumislepingu artiklite 54 ja 57 kohaselt, mille alusel muudetakse need Ühendkuningriigi õigusteks.



Isikuandmed

Alates 1. jaanuarist 2021 kohaldatakse ELi Ühendkuningriiki isikuandmete edastamise suhtes kolmandatesse riikidesse andmete edastamist käsitlevaid norme, mis on sätestatud ELi isikuandmete kaitse üldmääruses ⁽⁷⁾ ja õiguskaitsse valdkonnas andmekaitset käsitlevas direktiivis ⁽⁸⁾.

See mõjutab mitmeid ettevõtlussektoreid, eelkõige juhul, kui ELi ettevõtte jätkab tööd Ühendkuningriigis asuvate andmekeskustega.



Kas olen astunud vajalikud sammud, et järgida isikuandmete edastamisel Ühendkuningriiki ELi eeskirju?

⁽⁷⁾ Määrus (EL) 2016/679, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1594051658864&uri=CELEX:32016R0679>

⁽⁸⁾ Direktiiv (EL) 2016/680, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32016L0680>



KUST LEIDA LISATEAVET JA KELLE POOLE PÖÖRDUDA?

- Euroopa Komisjoni veebisaidil on avaldatud üle 70 Brexitiks valmisolekut käsitleva teate eri majandusvaldkondade kohta. Need on mõeldud kõigi turuosaliste abistamiseks. Neid ajakohastatakse pidevalt täiendavate valdkondade ja teabega ning need tõlgitakse kõikidesse ELi keeltesse.
- Külastage ka nende Euroopa Komisjoni talituste ja ametite veebisaite, kes vastutavad Teid huvitava valdkonna eest.
- Lisateabe või abi saamiseks pöörduge oma liikmesriigi ametiasutuste, kohaliku kaubandus- ja tööstuskoja või ettevõtjate ühenduse poole.